

De Hondsrug
UNESCO Global Geopark

Van alle tijden ...

JAARVERSLAG 2022

Van alle tijden ...

Drouwen, foto door Karin Broekhuijsen

JAARVERSLAG 2022

Voorwoord

Samen met onze partners hebben wij ons in 2022 weer volop ingezet voor het Hondsruggebied. Het was een jaar met mooie hoogtepunten en een aantal flinke uitdagingen.

Diverse projecten waaronder het Interreg project 'UNESCO Geopark Coöperatie' zijn uitgevoerd en ook financieel afgerond. Het Interreg project heeft ons geholpen om een stap te maken in de doorontwikkeling, een nieuwe film, het Hondsrugpad, een game en een VR film. Producten waar we trots op zijn. Een daverend succes was dat het Hondsrugpad werd gekozen tot mooiste wandelroute van de Benelux. De tweede verlenging van onze status als UNESCO Global Geopark was uiteraard een bijzonder moment. We kunnen weer vier jaar vooruit. We maken echt positieve stappen voorwaarts. Een absoluut hoogtepunt was ook de organisatie van de voorjaarsbijeenkomst van het Europees Geopark netwerk. Dat heeft ons ook internationaal en bij UNESCO goed op de kaart gezet.

Daarnaast is het masterplan geactualiseerd en geeft het plan een duidelijke koers voor de komende jaren. We hebben te maken gehad met twee verhuizingen en

wisselingen in het team. Maar we zitten nu weer goed op onze nieuwe plek bij het Hunebedcentrum. In dit jaarverslag leest u naast bovenstaande hoogtepunten en uitdagingen nog veel meer redenen waarop wij als team, maar ik denk dat ik ook namens het bestuur kan spreken, trots zijn. Beleven, bewust maken, benutten en beschermen: aan alle vier programmalijnen uit ons Masterplan wordt gewerkt. We proberen dat te doen in samenwerking met diverse partners in de regio. Daar werken we hard aan. Dit jaar een voorwoord van mij. Het is de laatste keer dat ik gebruik kan maken van deze mogelijkheid omdat ik in 2023 het team ga verlaten. Dan ben ik meer dan 12 jaar als manager bezig geweest met de ontwikkeling van het Geopark. Voor mij persoonlijk was het een geweldige uitdaging waar ik met veel plezier invulling aan heb gegeven. Het afscheid nemen is een hele stap. Ik wens u veel leesplezier. En komt u vooral het Hondsruggebied beleven.

Cathrien Posthumus

Manager van het Hondsrug UNESCO Global Geopark

INHOUD

Voorwoord	3	Ambassadeurscursus 2022	20
		Reusachtige zwerfkeien	21
Ondertekening intentieverklaring	5	Hondsrugacademie	22
Global Geoparks Network	6	Vrijwilligersdag	22
Evaluatiecommissie Global Geoparks Network	6	Beleefkaart	23
EGN Springmeeting	7		
Verhuizing van Exloo naar Hunebedcentrum	10	Ank Nieuwschepen interview	24
Prijs gewonnen met de Hünenweg/Hondsrugpad	10		
Hondsrugatlas Landschap en Klimaat	12	Gebied en projecten in cijfers	26
		Financiën	27
Het Interreg project afgesloten	12	Netwerkorganisatie	28
Game ‘The Lost Collection’	13		
Hondsrugpad	14	In de spotlight	29
		Slotwoord	29
Educatie	15		
Educatie op scholen	15		
Les over de ijstijden	16		
Samenwerking Hunebedcentrum	16		
De Hondsrug in de media	16		
Situatie op 31 december 2022	16		
Activiteiten en projecten	17		
Infolooptocht de Hondsrug voor ondernemers	17		
Fotoboek over De Hondsrug	17		
Werkbezoek Nelleke Vedelaar	17		
Informatiemiddag gidsen Staatsbosbeheer	18		
Schuilcongres	18		
Ondertekening intentieverklaring	18		
Bijeenkomst en uitreiking kei van de Hondsrug	19		
Mysterie van het Sleenerzand	19		

Ondertekening intentieverklaring geactualiseerd masterplan De Hondsrug UNESCO Global Geopark

In 2017 verscheen op aanbeveling van het Global Geoparks Network de eerste versie van het masterplan. Nu vijf jaar later is dit plan geëvalueerd en aangescherpt voor de toekomst. Het doel is de ontwikkeling en kwaliteiten van het Hondsruggebied te versterken, op basis van de sterke gebiedsidentiteit en internationale uitstraling die deze status met zich meebrengt. Naast bescherming en educatie is juist verdere ontwikkeling een van de belangrijkste criteria die de UNESCO verbindt aan de status van Geopark. Gezamenlijk willen we gaan werken aan een plan om het landschap van de Hondsrug beter te beschermen. We willen aandacht voor de gevolgen van klimaatverandering. Ook het realiseren van een centraal bezoekerscentrum voor het UNESCO Global Geopark is één van de actiepunten uit het masterplan.

Het geactualiseerde masterplan geeft aan hoe de resterende vijf jaar van de programmaperiode de gebiedsidentiteit wordt versterkt. Provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, gemeente Aa en Hunze, gemeente Tynaarlo en gemeente Borger-Odoorn, gemeenten Coevorden en gemeente Emmen ondertekenden op vrijdag 8 juli 2022 een intentieverklaring. Gezamenlijk met Stichting Geopark de

Hondsrug gaan zij zich inzetten om de uitvoering van de plannen zoals verwoord in het masterplan mogelijk te maken. Om de doelen voor het gebied te realiseren en de status UNESCO Global Geopark ook in de toekomst te behouden.

Foto v.l.n.r. S. van der Meer *Het Drentse Landschap*, J. Bruintjes *voorzitter Stichting De Hondsrug UNESCO Global Geopark*, J. Hartsuiker *wethouder gemeente Borger-Odoorn*, N. Vedelaar *gedeputeerde van de provincie Drenthe*, B. Luinge *wethouder gemeente Aa en Hunze*, P. Schrik *wethouder gemeente Emmen*, H. de Graaf *wethouder gemeente Tynaarlo* en B. Meppelink *wethouder gemeente Coevorden*.

Global Geoparks Network

De Executive Board of UNESCO selecteert Geoparken die toegevoegd worden aan het Global Geoparks Network. Op 31 december 2022 stond de teller op 177 Geoparken wereldwijd in 46 landen. Gezamenlijk hebben we 60 miljoen bezoekers per jaar.

De missie van de Geoparken heeft uiteraard betrekking op het behoud van het geologisch erfgoed, maar ook op het behoud van ander erfgoed, op onderwijs en natuurlijk op onderzoek. Een van onze belangrijkste opdrachten is om, vanuit de promotie van het erfgoed, een geïntegreerd beleid voor duurzame ontwikkeling te creëren. Deze strategieën voor duurzame ontwikkeling kunnen niet bestaan zonder acties voor gendergelijkheid en betrokkenheid van de bevolking. Vanuit UNESCO en het netwerk wordt gestimuleerd dat een Geopark initiatief neemt om duurzaam toerisme te stimuleren, maar ook aandacht besteed aan klimaatverandering en hergebruik van water.

 WWW.VISITGEOPARKS.ORG

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Van alle tijden ...

Foto: arjensnijder.nl

Evaluatiecommissie Global Geoparks Network

Van woensdag 13 tot en met zondag 17 oktober 2021 vond het vierjaarlijkse bezoek van de Evaluatiecommissie van het Global Geoparks Network (GGN) plaats. Dit bezoek is onderdeel van een toetsing voor het verlenen van de UNESCO-status.

De commissie volgde een intensief programma vol beleving van het landschap, klimaat, educatie, ambachten en toeristische promotie. De commissie was onder de indruk.

In het voorjaar van 2022 werd bekend dat we de status van UNESCO Global Geopark voor de komende vier jaar mogen behouden. We zijn blij met deze erkenning en hebben vertrouwen in een positieve toekomst voor De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

EGN

SPRINGMEETING

2022

A TRAVEL BEYOND
TIMES & BORDERS

TERRA.
vita

De voorjaarsvergadering van het European Geopark Network EGN vond in 2022 plaats in het Hondsruggebied. Het evenement duurde van 27 april tot en met 30 april. De organisatie van zowel het inhoudelijke deel als het excursieprogramma vroeg de nodige inzet van

het team. Al in 2021 is begonnen met de voorbereiding. Het programma is samengesteld in overleg met Geopark TERRA.vita.

Foto: arjensnijder.nl

EGN SPRINGMEETING 2022

A TRAVEL BEYOND
TIMES & BORDERS

Ruim 160 vertegenwoordigers waren aanwezig tijdens de bijeenkomst. Ze genoten van het diverse aanbod aan uitstapjes, eten en de inspiratiesessies. Naast de reguliere agendapunten hebben we ook het resultaat van ons INTERREG-project gepresenteerd, zoals de promofilm van de Hünenweg.

Manager van De Hondsrug UNESCO Global Geopark, Cathrien Posthumus, schreef een artikel over de EGN Springmeeting in Geopark Magazijn.

Verhuizing van Exloo naar Hunebedcentrum

In augustus 2022 zijn we verhuisd van het gemeentehuis van Borger-Odoorn in Exloo naar het Hunebedcentrum in Borger. We zijn erg blij met onze nieuwe plek. Daarnaast bevordert het de samenwerking met Hunebedcentrum en Stichting Het Drentse Landschap.

Prijs gewonnen met de Hünenweg/ Hondsrugpad

De prijs is binnen! Het Hondsrugpad is uitgeroepen tot wandelroute van het jaar door de Fietsen Wandelbeurs. In 2022 mogen we het Hondsrugpad de mooiste wandelroute van de Benelux noemen. En daar zijn we trots op.

Het Hondsrugpad/de Hünenweg (166 km) is het Nederlandse deel van het INTERREG-project Hondsrugpad-Hünenweg (325 km) dat de Geoparken De Hondsrug en TERRA.vita (Duitsland) met elkaar verbindt.

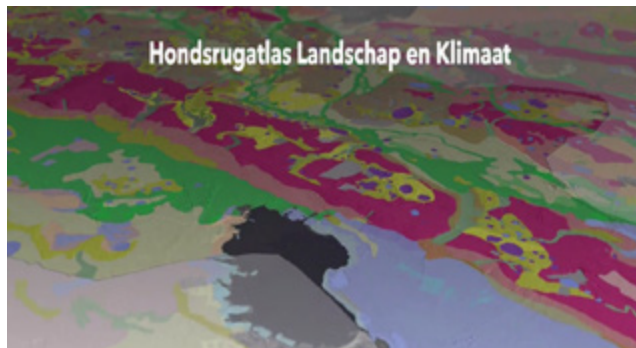

Hondsrugatlas Landschap en Klimaat

Op het Schuilingcongres hebben we de Hondsrugatlas gepresenteerd. Een digitale atlas voor iedereen die meer wil weten over het unieke landschap van het Hondsruggebied. De atlas geeft informatie over het ontstaan van de Hondsrug en hoe het landschap in de loop van de geschiedenis is veranderd. Daarnaast geeft deze atlas informatie over de effecten van klimaatverandering en de kansen om het gebied klimaatbestendiger te maken. De atlas is tevens een bouwsteen voor de te ontwikkelen landschapsvisie.

De Hondsrugatlas Landschap en Klimaat hebben we samen met de Provincie Drenthe laten ontwikkelen. Veel partners hebben meegeholpen in het proces.

Het Interreg project afgesloten

In 2019 zijn we samen met Geopark TERRA.vita gestart met een aantal innovatieve projecten, gefinancierd vanuit het Interreg programma. Zoals een film over de geoparken, een 180 graden film, een game, multimedia tafels en een VR film. Insteek was om de beide geoparken meer onder de aandacht te brengen van de bewoners en bezoekers over en weer te stimuleren.

Het project is dit jaar ook financieel afgesloten. Terugkijkend kunnen we stellen dat het een succesvol project is geweest wat ons mogelijkheden heeft

gegeven om diverse producten te ontwikkelen. De 180 graden film draait inmiddels in onze expositie in het Hunebedcentrum. Ook is de film voor de VR experience opgeleverd en kun je met de VR brillen fantastische avonturen beleven. We zien dagelijks dat dit echt een meerwaarde is voor de bezoekers aan de expositie. Verder zijn begin 2021 multimedia tafels met touchscreen geplaatst bij het Hunebedcentrum, Hortus Haren, de TIP in Emmen, Museum am Scholerberg en Bippen. Op alle vijf de apparaten is veel informatie te vinden over beide geoparken en de geoparken wereldwijd. We beschikken over een prachtige gebiedsfilm die inmiddels ook meerdere keren op RTV Drenthe is vertoond. De film wordt tevens gebruikt bij presentaties. De film is beschikbaar voor ondernemers om aan hun gasten te vertonen.

THE LOST COLLECTION

Speur naar dieren en dingen van nu, vroeger én uit de ijstijd op je smartphone in De Hondsrug Unesco Geopark.

DOWNLOAD GRATIS APP

GET IT ON Google Play

Game 'The Lost Collection'

Speciaal voor de jeugd ontwikkelden we een 'pokemon-achtige' game. Hiermee kun je speuren naar dieren en dingen van nu, vroeger én uit de ijstijd op je smartphone. Het is een leuke en leerzame manier om met het hele gezin beide geoparken te verkennen. The Lost Collection is gratis te downloaden in de appstores.

Hondsrugpad

In november 2021 is het Hondsrugpad/Hünenweg officieel geopend. De route is volledig bewegwijzerd. Er zijn verschillende routeboekjes gemaakt en de website is online.

Er is in ons gebied een werkgroep educatie opgestart. Doel is o.a. om aan meer aandacht te geven aan de Sustainable Development Goals (SDG). Daarnaast zijn belevingskaarten op placemats gemaakt, flyers van de game, een promofilm van de game en van het Hondsrug pad/ Hunenweg. Uit dit project is tevens de EGN Springmeeting 2022 mede gefinancierd.

Foto's: arjensnijder.nl

Educatie

De Hondsrug UNESCO Global Geopark vertelt het verhaal van de Hondsrug. Van het ontstaan tot en met de huidige vorm en rol van het gebied. Dat doen we door (on)zichtbare schatten uit het verleden en heden samen met onze partners te versterken. Daarbij spelen ontzettend veel factoren een rol. Er is ook een grote rol weggelegd voor educatie.

Educatie op scholen

Tot de zomer van 2022 verzorgden we één keer per week een gastles op een school in de gemeente Borger-Odoorn of Coevorden. Ook OBS de Westerburcht in de gemeente Tynaarlo en OBS de Dobbe in de gemeente Aa en Hunze hebben een gastles gekregen. Zowel de leerlingen als de docenten vinden deze les uitdagend, prikkelend en vermakelijk.

Op pagina 33 van het Cultureel Magazine van de gemeente Coevorden is aandacht besteed aan de ijstijden les.

WWW.CULTUREELCOEVORDEN.NL

Foto: Leo Bouwmeester

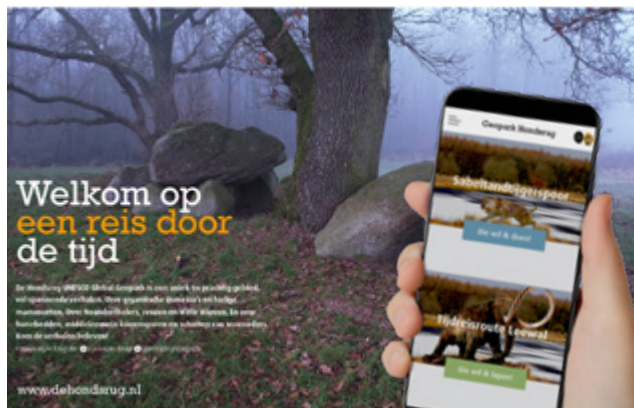
Les over de ijstijden

De kinderen gingen aan de slag met klei, proefjes en zand. En keken hun ogen uit met onze VR-bril. Het ontstaan van het Hondsruggebied is moeilijk voor te stellen. Maar als je vieze handen krijgt van de klei en tussen de mammoeten of op het slagveld van Bommen Berend kan lopen, dan komt de geschiedenis écht tot leven. We merken dat de leerlingen door onze gastlessen anders kijken naar hun leefomgeving. We maken ze bewust van het unieke verhaal dat zich hier heeft afgespeeld (en nog steeds bezig is).

Samenwerking Hunebedcentrum

Sinds de verhuizing naar het Hunebedcentrum in de zomer van 2022, zijn we bezig om de educatie van beide organisaties beter met elkaar te verweven. Op inhoud, communicatie en het benutten van elkaars netwerken. Een proces dat niet binnen een week klaar is. Stapje voor stapje zal dat vorm worden gegeven. In 2023 worden de stappen concreter.

Meer weten over educatie? Op de website van De Hondsrug UNESCO Global Geopark lees je meer over ons educatief aanbod: [WWW.DEHONDSRUG.NL](https://www.dehondsrug.nl)

De Hondsrug in de media

De Hondsrug UNESCO Global Geopark verscheen in 2022 meerdere keren in de media. Vooral binnen de media in het Hondsruggebied (RTV Drenthe, ZO!34, RTV Noord, RTV1).

Ook publiceert De Hondsrug UNESCO Global Geopark regelmatig teksten en advertenties in onder andere Hondsrug Magazine en kranten van de TIP- kantoren. Online is De Hondsrug UNESCO Global Geopark actief, ook wat betreft de promotie van activiteiten. Een voorbeeld is het Mysterie van het Sleenerzand (2022). De Hondsrug UNESCO Global Geopark schrijft zelf persberichten, heeft een website, een nieuwsbrief en meerdere sociale media-kanalen: Facebook, Twitter, Instagram en LinkedIn. In 2023 stopt De Hondsrug UNESCO Global Geopark met Twitter en verlegt de focus naar Facebook, Instagram en LinkedIn. Ook zal LinkedIn weer actief worden ingezet.

Situatie op 31 december 2022

- Instagram: 858 volgers
- Facebook: 4131 volgers
- Twitter: 2150 volgers
- LinkedIn: 68 volgers
- Website: 168.000 sessies, 122.000 bezoekers, 330.000 page views
- Het Hondsrugpad/Hünenweg werd 19.000 keer bekeken,
- Sabeltandijgerspoor werd 16.992 keer bekeken
- De hotspots werden 27.327 keer bekeken
- Nieuwsbrief: 1601 ontvangers

Activiteiten en projecten

We hebben in 2022 veel gedaan. Een greep uit onze activiteiten en projecten.

Infolooptocht de Hondsrug voor ondernemers

Op maandag 21 maart organiseerden we samen met Hondsrug Drenthe en Marketing Drenthe een inloop voor alle ondernemers binnen het Hondsruggebied. Tijdens de Infolooptocht kunnen ondernemers op een laagdrempelige manier kennis maken met alles wat het Hondsruggebied te bieden heeft. Er zijn sprekers die vertellen over het gebied, je kunt folders meenemen en uiteraard is er ruimte om te netwerken.

Fotoboek over De Hondsrug

Op vrijdag 1 april verscheen het boek 'De Hondsrug, een machtig gebied' met foto's van Karin Broekhuijsen. Een mooie samenwerking tussen De Hondsrug UNESCO Global Geopark en Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum. De boekpresentatie vond plaats bij Kunstplaza Schurer in Assen, waar gelijktijdig de expositie 'Kunstschat van het Geopark' van start ging.

Bekijk het inblikvoorbeeld: [WWW.VANGORCUM.NL](https://www.vangorcum.nl)

Werkbezoek Nelleke Vedelaar

Nelleke Vedelaar, gedeputeerde bij Provincie Drenthe, bracht een bezoek aan De Hondsrug UNESCO Global Geopark. We hebben haar de ijstijden expositie in het Hunebedcentrum laten zien, waren te gast bij Vereniging De Hamerlanden en we bezochten het Ravijn bij Gasselte, onderdeel van de Hamerlandenroute.

Foto v.l.n.r. Hans Haerens voorzitter Vereniging de Hamerlanden, Nelleke Vedelaar gedeputeerde provincie Drenthe, Leo Bouwmeester en Cathrien Posthumus van De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

Wie is de meneer links. Voorzitter Hamerlandenroute.
Er staat nu nog NAAM in het bijschrift.

Informatiemiddag gidsen Staatsbosbeheer

Op zaterdag 19 maart kregen de vrijwilligers van Staatsbosbeheer een presentatie over De Hondsrug UNESCO Global Geopark. Het was een inspirerende en zonovergoten dag, die wat ons betreft heeft gezorgd voor een nauwere samenwerking. Want als netwerkorganisatie kunnen we niet zonder alle partners in het Hondsruggebied.

Leo Bouwmeester van De Hondsrug UNESCO Global Geopark tijdens de informatiemiddag.

Schuilingscongres

Op woensdag 22 juni werd het vijfde Schuilingscongres georganiseerd. Bijzonder aan deze editie was de nauwe samenwerking met De Hondsrug UNESCO Global Geopark. Andere partners waren: Hogeschool Van Hall Larenstein, Rijksuniversiteit Groningen en de Historische Vereniging Annen.

Het thema was *'Het landschap als uitgangspunt'*. Berno Strootman (directeur Strootman Landschapsarchitecten en oud- Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving) was de key-note speaker tijdens dit congres. Één van de speerpunten tijdens het congres was: *'Hoe kunnen we het integrale, samenhangende karakter van De Hondsrug UNESCO Global Geopark zichtbaar maken, beschermen en versterken?'* Een belangrijke vraag voor onze organisatie, waarbij we niet alleen rekening houden met de fysisch geografische kenmerken. Ook de cultuurhistorische en natuurlijke elementen spelen daarbij een rol. Als het gaat over het Hondsruggebied werken we daarbij ook samen met diverse partners.

Roelof Schuiling

De naam van het congres verwijst naar Roelof Schuiling (1854) uit Annen. Hij staat bekend als één van de belangrijkste grondleggers van het vak aardrijkskunde. Schuiling was van 1879 tot 1924 werkzaam als docent aardrijkskunde. Hij schreef het boek: Handboek der Aardrijkskunde van Nederland. Daarvan volgden later nog meer delen.

In de reeks wordt een indrukwekkend beeld geschetst van de ruimtelijke veranderingen en de modernisering van Nederland. We krijgen goed inzicht in de wetenschappelijke ontwikkeling van de verschillende aardkundige vakgebieden. In de jaren '50 van de vorige eeuw drukte de serie handboeken een stempel op het aardrijkskundeonderwijs in ons land.

Ondertekening intentieverklaring

Meer dan tien jaar geleden is de Hondsrug UNESCO Global Geopark van start gegaan. Vanaf het allereerste begin in nauwe samenwerking met het Hunebedcentrum in Borger, centraal gelegen in het Hondsruggebied. Voor de doorontwikkeling van de Hondsrug als UNESCO Global Geopark is een intensievere samenwerking met het Hunebedcentrum zeer gewenst. Het is ook al tien jaar geleden dat er een expositie is ingericht bij het Hunebedcentrum waar het ontstaan van het Hondsruggebied en daarmee het verhaal van het Geopark wordt verteld aan een breed publiek. Daarnaast heeft het Hunebedcentrum het Oertijdpark ontwikkeld en de Keientuin. Thema's die onlosmakelijk met het Hondsrug verhaal te maken hebben. In 2021 hebben het Hunebedcentrum en De Hondsrug UNESCO Global Geopark in een aantal sessies verkend welke mogelijkheden er zijn om elkaar te versterken. Om deze strategische samenwerking te bekrachtigen is er op 13 juli 2022, een samenwerkingsovereenkomst ondertekend.

Centraal in de overeenkomst staat dat er een intensievere samenwerking gaat komen, zowel ten aanzien van de exposities als organisatorisch.

Gestart wordt met een gezamenlijke huisvesting van beide partijen bij het Hunebedcentrum (vanaf 1 augustus 2022). Voor de langere termijn zal een verdergaande vorm van samenwerking bijdragen aan een efficiëntie slag in de uitvoering van activiteiten, educatie en marketing. Maar ook aan de doorontwikkeling van het Hunebedcentrum als het bezoekerscentrum voor het Hondsrug UNESCO Global Geopark. Met deze ondertekening wordt een stap gezet om invulling te geven aan het onlangs door gemeenten, Het Drentse Landschap, Staatsbosbeheer en provincie ondertekende masterplan van het Hondsrug UNESCO Geopark.

Foto v.l.n.r. Harrie Wolters *directeur Hunebedcentrum*, Jacob Bruintjes *voorzitter Hondsrug UNESCO Global Geopark*, Pepijn Vemer *voorzitter Hunebedcentrum* en Cathrien Posthumus *manager Hondsrug UNESCO Global Geopark* ondertekenden de overeenkomst.

Bijeenkomst en uitreiking kei van de Hondsrug

Samen met team Hondsrug Drenthe reikten we ook dit jaar de 'Keien van de Hondsrug' uit. Dat doen we inmiddels zo'n 5 jaar. De Kei is een prijs voor ondernemers die durven en duidelijke keuzes maken in hun bedrijfsvoering. Dit jaar reikten we voor het eerst de Groene Kei uit, een prijs voor de duurzame ondernemer. Dit jaar zijn de Lente van Drenthe uit Gasselte en Parc Sandur uit Emmen in het zonnetje gezet. Streekomroep ZO!34 was ook aanwezig bij de uitreiking van de keien in 2022 en schreef er een kort artikel over:

[WWW.ZO34.NL](https://www.zo34.nl)

Foto v.l.n.r. Niels van der Weerd *Drentse golfclub de Gelpenberg*, Jan Willem Trip *Parc Sandur*, Roger Langenbach en Marjolein Vos *Lente van Drenthe* en Bea Venema *team Hondsrug Drenthe*. Foto: Melissa Luisman

Mysterie van het Sleenerzand

Op vrijdagavond 21 en zaterdagavond 22 oktober vond het Drentse Verhalenweekend, georganiseerd door Marketing Drenthe, plaats. In heel Drenthe waren diverse activiteiten te doen voor jong en oud. Ook vanuit De Hondsrug UNESCO Global Geopark organiseerden we samen met partners een evenement: Mysterie van het Sleenerzand.

We kijken terug op een geslaagde editie van Mysterie van het Sleenerzand. De spannende route door het bos vol met historische belevenissen onderweg zorgde voor voldoende spanning. Na afloop van de tocht was er veel lekkers om op te warmen. Zo verzorgde Jorn's Molen-

'Mysterie van het Sleenerzand'. Samenwerking tussen Bospark Aagjeshoeve, Staatsbosbeheer en De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

Stedelijk Museum Coevorden. Foto: Jan Dilling

Deelnemers van de ambassadeurscursus en team *De Hondsrug UNESCO Global Geopark* tijdens de excursie door het Hondsruggebied.

Ambassadeurscursus 2022

We kijken terug op een succesvolle editie van de ambassadeurscursus in 2022. Tijdens drie bijeenkomsten leerden de deelnemers alles over het Hondsruggebied: van geologie, archeologie en geschiedenis tot aan toerisme, marketing en gastvrijheid. Diverse gastsprekers deelden hun expertise met de groep.

Op donderdag 15 december was het zover: we gingen, als afsluiting van de cursus, op excursie door het Hondsruggebied. We brachten een bezoek aan Het Ravijn (oude spoorbrug), uitkijktoren Mandelanden, Het Veenpark, Stedelijk Museum Coevorden en het Van Gogh Huis.

We bedanken de deelnemers voor hun inzet. Gefeliciteerd met het behalen van de ambassadeurscursus. We zijn blij jullie te verwelkomen als nieuwe ambassadeurs van het Hondsruggebied. Ook speciale dank aan alle gastsprekers en locaties die zo gastvrij waren om ons te ontvangen.

Reusachtige zwerfkeien

Vereniging De Hamerlanden en De Hondsrug UNESCO Global Geopark hebben de handen ineengeslagen voor dit project, waarbij een aantal grote zwerfkeien in Drenthe is verhuisd. Leo Bouwmeester, projectmedewerker landschap en educatie bij De Hondsrug UNESCO Global Geopark was aanwezig bij de verhuizing. Als landschapshistoricus kon hij de perfecte nieuwe plek voor de zwerfkeien aanwijzen als extra beleving langs de Hamerlandenroute. Een verslaggever van RTV Drenthe was aanwezig om het bijzondere transport te volgen.

Link naar het artikel: [WWW.RTVDRENTHE.NL](https://www.rtv-drenthe.nl)

Foto: Leo Bouwmeester

Vrijwilligersdag De Hondsrug UNESCO Global Geopark. Foto: Maarten Westmaas

Vrijwilligersdag

Vrijdag 28 oktober organiseerden we een vrijwilligersdag bij Drents Lapland in Eext. Een mooi moment om samen te komen en bij te kletsen. Daarnaast hebben we verschillende workshops gevolgd en hebben we op ouderwetse manier vuur gemaakt én gekookt.

Hondsrugacademie

Ook voor de Corona hebben we diverse keren de Hondsrugacademie georganiseerd. Sinds we zijn verhuisd naar het Hunebedcentrum is de samenwerking tussen beide partijen versterkt. We slaan dan nu ook de handen ineen voor de organisatie van 'De Hondsrugacademie'.

Het programma en meer informatie over de lezingenreeks is te vinden via: www.dehondsrug.nl

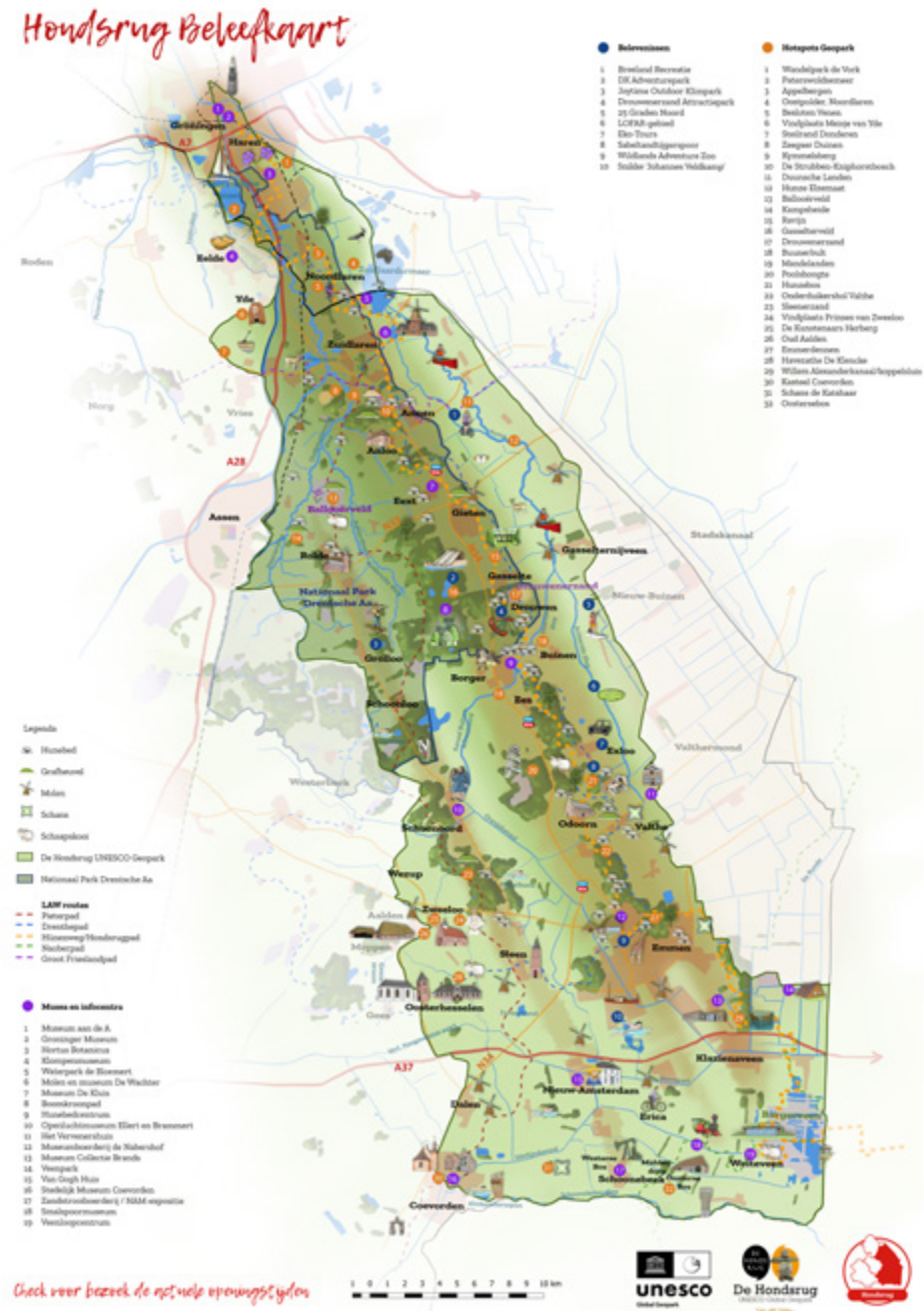

Pingorijne in het Hondsruggebied.
Foto: De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Beleefkaart

In samenwerking met Hondsrug Drenthe maakten we een kaart van het Hondsruggebied waarop alle activiteiten, bezienswaardigheden en bijzonder plekken zijn uitgelicht. De beleefkaart is zowel online als offline beschikbaar.

Naar verwachting is de kaart begin 2023 klaar. Dan is de beleefkaart online beschikbaar via De Hondsrug UNESCO Global Geopark en via Hondsrug Drenthe. Ook wordt er een papieren versie van de beleefkaart uitgebracht, gratis verkrijgbaar bij alle TIP-kantoren in de regio. De beleefkaart is gemaakt door ro-visuals.

ANK NIEUWSCHEPEN VRIJWILLIGER BIJ DE HONDSRUG UNESCO GLOBAL GEOPARK

Interview door Melissa Luisman

Sinds 2022 is Ank Nieuwschepen als vrijwilliger actief voor De Hondsrug UNESCO Global Geopark. Ze werkte hiervoor maar liefst 42 jaar voor de Douane en woonde lange tijd in Rotterdam. Toch keerde de geboren Emmense weer terug naar Drenthe. Inmiddels woont ze sinds 2022 met haar man Jan weer in Emmen.

Over Ank

Jarenlang werkte Ank in diverse beleidsmatige en leidinggevende functies bij de Douane, waar ze haar carrière als 19-jarige begon. Ze was als één van de eerste vrouwen werkzaam in de Rotterdamse haven. Ze was een paar jaar actief als gastvrouw en gids voor Natuurmonumenten op het mooie eiland Tiengemeten. De passie voor natuur, geschiedenis en geologie zat er altijd al in. *Ik volgde een technisch profiel op school en vond vakken zoals wiskunde, biologie en scheikunde prachtig* vertelt Ank.

Toen we naar Emmen zijn verhuisd ben ik op zoek gegaan naar vrijwilligerswerk hier. Zo kwam ik de oproep van De Hondsrug UNESCO Global Geopark tegen. Vanwege mijn interesse in natuur, geologie en geschiedenis heb ik me toen aangemeld. Ik had toen nog geen idee wat het werk precies zou inhouden zegt Ank.

Inmiddels heeft ze al heel wat uren gemaakt bij De Hondsrug UNESCO Global Geopark. Zo werkt ze als gastvrouw in de tentoonstellingsruimte, deed ze mee aan een wandelexcursie én nam ze deel aan de ambassadeurscursus. Op de vraag wat ze nu het allerleukste vindt aan haar werk heeft ze al snel een antwoord paraat: *Met een groep mensen iets voor elkaar krijgen, daar krijg ik energie van. En bezoekers een leuke en informatieve ervaring geven.*

Ambassadeurscursus

Ank was één van de deelnemers van de ambassadeurscursus 2022 van De Hondsrug UNESCO Global Geopark. *Dat was fantastisch!* zegt Ank.

De cursus is bedoeld voor iedereen die meer wil leren over het Hondsruggebied. Tijdens drie bijeenkomsten leer je van alles over geologie, geschiedenis, cultuur, toerisme en marketing van de Hondsrug. De ambassadeurscursus wordt afgesloten met een excursie door het Hondsruggebied.

Een enorm goede start om je te verdiepen in de Hondsrug. Doordat je over de geschiedenis leert, begrijp je ook waarom de Hondsrug er nu zó uitziet vertelt Ank.

Met een groep mensen iets voor elkaar krijgen, daar krijg ik energie van.

Vrijwilliger bij De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Als vrijwilliger zet ik me in voor de promotie van het Hondsruggebied. Dat betekent dat ik in de granietzaal van de expositieruimte bezoekers te woord sta en kennis laat maken met de VR-brillen, maar ook dat ik in het Hondsruggebied op stap ga met een groep deelnemers voor een excursie. Naast deze werkzaamheden hebben we ook een promotieteam waarmee we door het hele Hondsruggebied op informatiemarkten aanwezig zijn om te vertellen over alles wat er te zien én te doen is in het Hondsruggebied.

Wat is je favoriete plek op de Hondsrug?

Ik denk dat mijn favoriete plekje op de Hondsrug dichtbij het kantoor van De Hondsrug UNESCO Global Geopark is. Een tijd geleden wandelde ik bij de parkeerplaats van het Hunebedcentrum toen de zon prachtig doorkwam over de landerijen. De grote mammoeten die bij Borger staan zagen er toen prachtig uit. Met haar telefoon legde Ank dit moment vast.

GEBIED EN PROJECTEN IN CIJFERS

	2 provincies 	6 gemeenten 	1 Hunebed Highway (N34) 	4 beekdalen
45 esdorpen 	veel nieuwe ambassadeurs 	honderden pingoruïnes 	60 hotspots 	70 kilometer lang
20 kilometer breed (gemiddeld) 	2 reuzen 	1 culturele gemeente van Drenthe 	tallose middeleeuwse karrensporen 	48 hunebedden
1 beste wandelroute van de Benelux (Hünenweg/ Hondsrugpad) 	1 Nationaal Park NP			

Artikelen over de Hondsrug, wetenschappelijk onderzoek

Op onze website www.dehondsrug.nl is ook voor diepgravers die behoefte hebben aan extra kennis genoeg te zien en te doen. Zo zijn er ook in 2022 weer wetenschappelijke artikelen

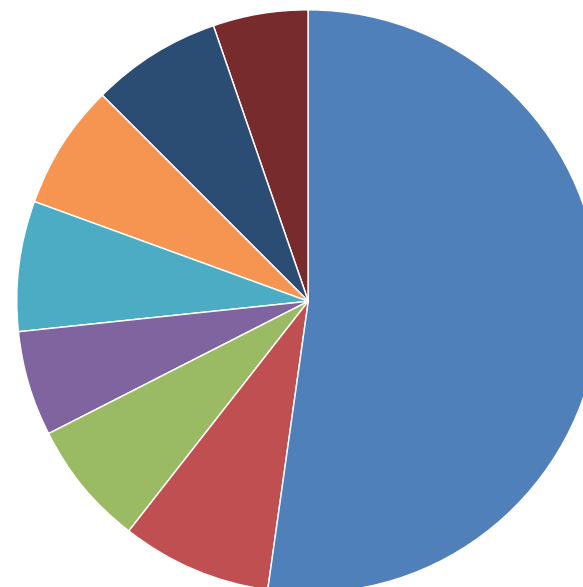
toegevoegd. We zijn goed op de hoogte van de ontwikkelingen van het Hondsruggebied en delen dan ook graag wetenschappelijk onderzoek over het Hondsruggebied met het publiek.

FINANCIËN

Uitgaven totaal € 378.877

Uitgaven	in euro's
Personeelskosten	252.267
Kosten participatie geoparknetwerk	5.091
Huisvesting	2.522
Bureaunkosten	11.777
Kosten vrijwilligers	4.609
Activiteiten en productontwikkeling	34.966
Eigen bijdrage projecten	20.000
Communicatie en marketing	17.830
Accountant en fin adm.	8.580
Afschrijving	712
Rentelasten	372
Eigen bijdrage interreg project	20.151

Inkomsten totaal € 381.000

- Subsidie Provincie Drenthe € 200.000
- Subsidie Gemeente Groningen € 31.000
- Subsidie Gemeente Tynaarlo € 27.000
- Subsidie Gemeente Aa en Hunze € 22.000
- Subsidie Gemeente Borger-Odoorn € 27.000
- Subsidie Gemeente Emmen € 27.000
- Subsidie Gemeente Coevorden € 27.000
- Subsidie Recreatieschap Drenthe € 20.000

NETWERKORGANISATIE

Stichting De Hondsrug UNESCO Global Geopark en haar partners stellen de identiteit van het Hondsruggebied centraal. De bijzondere geologie, de rijkdom aan archeologie en cultuurhistorie maken De Hondsrug UNESCO Global Geopark tot een onderscheidend gebied met internationale aantrekkingskracht. De netwerkorganisatie bestaat uit bijna 300 partners. Dit zijn onder meer overheden, toeristische en recreatieve ondernemers, marketingorganisaties, terrein beherende organisaties, natuurorganisaties, musea, ateliers, historische verenigingen, culturele instanties, onderwijs- en educatie-instellingen, evenementen bureaus, fotografen en andere ondernemers.

Bestuur op 31-12-2022

Jacob Bruintjes, *voorzitter*
Gertjan Elzinga, *penningmeester*
Caroline Warmerdam, *bestuurslid*
Jeroen Hartsuiker, *bestuurslid*
Dick Dijkstra, *adviseur*

Agendacommissie op 31-12-2022

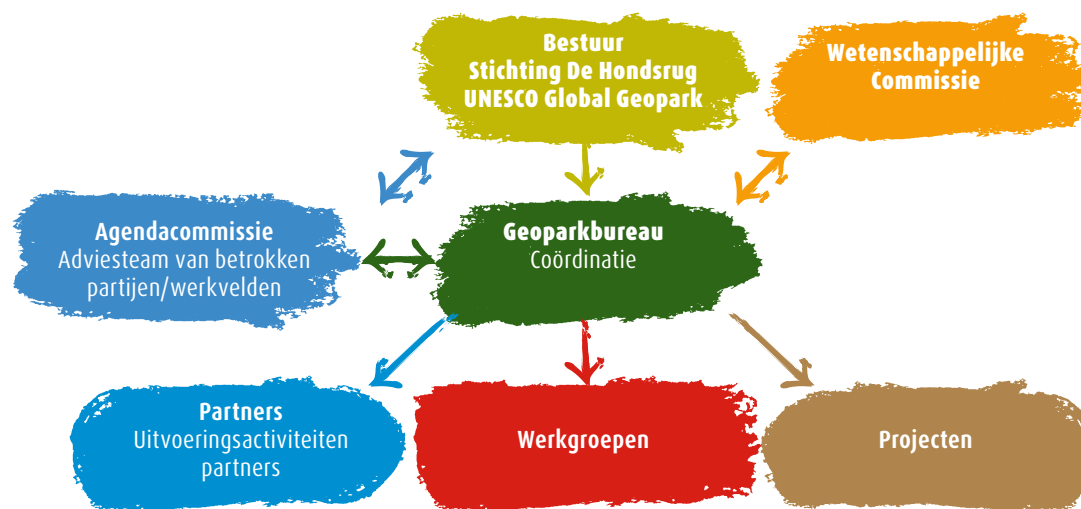
Gretha Roelofs, *provincie Drenthe, voorzitter*
Karl Pladdet, *gemeente Aa en Hunze*
Simone la Brijn, *gemeente Borger-Odoorn*
Wilma Terburg, *gemeente Coevorden*
Lisette Coljé, *gemeente Emmen*
Patricia Langen, *gemeente Tynaarlo*
Guido Hummel, *gemeente Groningen*
Dick Dijkstra, *Recreatieschap Drenthe*
Harrie Wolters, *Hunebedcentrum*
Kees Folkertsma, *Nationaal Park Drentsche Aa*
Michelle Boer, *Marketing Drenthe*
Wenda Kloen/Linde Veldbloem, *Staatsbosbeheer*

Wetenschappelijke commissie op 31-12-2022

Erik Meijles, *universitair docent Fysische Geografie aan de RUG, voorzitter*
Enno Bregman, *fysisch geograaf*
Michiel Gerding, *voormalig provinciaal historicus*
Mans Schepers, *Universitair hoofddocent Landschaps-geschiedenis aan de faculteit Letteren van de RUG*
Brigitte Nitsch, *Universitair hoofddocent Duurzaam toerisme bij NHL Stenden Hogeschool*
Bernhard Hanskamp, *voormalig provinciaal planoloog*

Geoparkbureau op 31-12-2022

Cathrien Posthumus, *manager*
Leo Bouwmeester, *projectmedewerker Landschap en Educatie*
Liesbeth Simon, *medewerker communicatie (tot 31-12-2022)*
Martinique Gerrits, *medewerker communicatie (interim tot september 2022)*
Melissa Luisman, *medewerker communicatie (in dienst vanaf september 2022)*

Leden van het Youth Forum die aanwezig waren in Bali.
Foto: Sophie van Rossem

In de spotlight: Sophie van Rossem en Leo Bouwmeester

Sophie van Rossem is de jongste vrijwilliger van De Hondsrug UNESCO Global Geopark en ze zet zich ook al geruime tijd in voor het Geopark als jongerenvertegenwoordiger.

Daarnaast zet ze zich in voor de scouting in Borger, waar ze actief is als scout en begeleider. In haar rol als jongerenvertegenwoordiger heeft ze ook diverse projecten gestart in samenwerking met de scouting waarbij de kinderen leren over geologie, erfgoed en geschiedenis.

Inmiddels is Sophie niet alleen jongerenvertegenwoordiger voor ons Geopark, maar ook vanuit UNESCO (wereldwijd) zet ze zich in als jongerenvertegenwoordiger. In dat kader ging ze naar Bali om daar als jongerenvertegenwoordiger aanwezig te zijn bij de eerste UNESCO Global Geopark Youth Forum seminar & camp bijeenkomst. Er verscheen een artikel op Noorderbreedte over 'duurzame doeners', jongeren die zich inzetten voor het klimaat. Sophie werd daarvoor geïnterviewd.

Leo Bouwmeester, projectmedewerker Landschap en Educatie bij De Hondsrug UNESCO Global Geopark, behaalde in 2022 zijn master

Landschapsgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn masterthesis ging over de historische (bos)ontwikkeling van boswachterij Gieten.

Op 1 december 2022 was zijn buluitreiking.

De historische (bos)ontwikkeling van boswachterij Gieten. Een historisch onderzoek naar de ruimtelijke ontwikkeling en de invloed op het landschap voorafgaand, tijdens en na de grootschalige bosontwikkeling (1921-2021).

Link naar thesis [WWW.RUG.NL](https://www.rug.nl)

Slotwoord

We spreken als bestuur van de stichting regelmatig over alle activiteiten die vanuit het Geopark in samenwerking met anderen worden ondernomen. En dan zijn we toch bij een jaarverslag als dit weer onder de indruk van alles wat er met een kleine organisatie wordt gerealiseerd. U hebt het allemaal na kunnen lezen. Complimenten voor de organisatie dus!

Het jaar 2022 was ook het jaar waarin onze manager Cathrien Posthumus aankondigde in de loop van 2023 met pensioen te willen gaan. Cathrien is vanaf het begin betrokken geweest bij ons Geopark en ze is ook onze manager vanaf het moment dat de stichting is opgericht. Wij vinden dat ze trots mag zijn op wat er in de afgelopen jaren tot stand is gebracht. Wij zijn trots op Cathrien. Met haar vertrek komt er dus ook, in Cathrien's eigen woorden, een prachtige baan vrij. Aan ons de taak om in 2023 voor Cathrien een waardige opvolg(st)er te vinden die in die prachtige baan aan de slag wil!

Namens het bestuur,
Jacob Bruintjes (voorzitter)

V.l.n.r. Leo Bouwmeester en professor Theo Spek opleiding Landschapsgeschiedenis bij de buluitreiking.

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Bronnegerstraat 12

9531 TG Borger

 www.dehondsrug.nl

 info@dehondsrug.nl

 www.instagram.com/geoparkdehondsrug

 www.facebook.com/dehondsruggeopark

 www.linkedin.com/company/dehondsrug

Tekst en redactie

Geoparkbureau De Hondsrug

UNESCO Global Geopark

© April 2023

www.dehondsrug.nl